III 22774d1 CDEOMIT

Manuale Beck

Laura-Magdalena Trocan

Drept internațional public

Editura C.H. Beck

III 22774d1

Laura-Magdalena Trocan

Drept internațional public

272110
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 5

Editura C.H. Beck
București 2014

Cuprins

Prefață ..... **XIII**

Abrevieri ..... **XV**

Capitolul I. Aspecte generale privind dreptul internațional public **1**
Secțiunea 1. Definiția, denumirea și obiectul dreptului internațional public. Conceptul de relații internaționale 1
§1. Definiția dreptului internațional public 1
§2. Denumirea dreptului internațional public 3
§3. Obiectul dreptului internațional public 4
§4. Conceptul de relații/raporturi internaționale 4
Secțiunea a 2-a. Noțiunea și trăsăturile societății internaționale 5
§1. Noțiunea de societate internațională 5
§2. Trăsăturile societății internaționale contemporane 5
Secțiunea a 3-a. Rolul, ramura de drept din care face parte și diviziunile dreptului internațional public 7
§1. Rolul dreptului internațional public 7
§2. Ramura de drept din care face parte 8
§3. Diviziunile dreptului internațional public 8
Secțiunea a 4-a. Principalele caracteristici ale dreptului internațional public 8
Secțiunea a 5-a. Raportul dintre dreptul intern și dreptul internațional public 10
Secțiunea a 6-a. Analiză comparativă între dreptul intern și dreptul internațional public 12
Mic dicționar juridic **14**
Test de autoevaluare **14**

Capitolul II. Scurtă privire istorică asupra apariției și dezvoltării dreptului internațional public **15**
Secțiunea 1. Dreptul internațional public în perioada prestatală și în perioada antichității 15
§1. Perioada prestatală 15
§2. Antichitatea 15
§3. China antică 16
§4. India antică 16
§5. Egiptul antic 16
§6. Grecia antică 16
§7. Roma antică 17
Secțiunea a 2-a. Dreptul internațional public în perioada feudalismului 17
Secțiunea a 3-a. Dreptul internațional public în epoca modernă 20
Secțiunea a 4-a. Dreptul internațional public în secolul al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea 21

Mic dicționar juridic **26**
Test de autoevaluare **26**

Capitolul III. Izvoarele dreptului internațional public **28**
Secțiunea 1. Definiția și clasificarea izvoarelor dreptului internațional public 28
§1. Definiția izvoarelor dreptului internațional public 28
§2. Clasificarea izvoarelor dreptului internațional public 29
Secțiunea a 2-a. Izvoarele principale ale dreptului internațional public 29
§1. Tratatul internațional 29
§2. Cutuma internațională 29
§3. Codificarea dreptului internațional public 30
Secțiunea a 3-a. Izvoarele secundare ale dreptului internațional public 32
§1. Principiile generale de drept 34
§2. Actele organizațiilor internaționale 34
§3. Hotărârile judecătorești 34
§4. Doctrina celor mai calificați specialiști 34
§5. Echitatea 35
§6. Actele unilaterale ale statelor 35
Secțiunea a 4-a. Normele *jus cogens* 36
§1. Definiția normelor *jus cogens* 37
§2. Trăsături esențiale ale normelor *jus cogens* 37
Mic dicționar juridic 37
Test de autoevaluare **38**

Capitolul IV. Tratatul internațional **38**
Secțiunea 1. Considerații generale privind tratatele internaționale **39**
§1. Definiția tratatului internațional 39
§2. Dreptul tratatelor 39
§3. Condițiile de fond pentru existența valabilă a tratatelor internaționale 40
§4. Condițiile de formă ale tratatelor internaționale 40
§5. Structura textului unui tratat internațional 40
§6. Denumirea tratatelor internaționale 41
§7. Clasificarea tratatelor internaționale 41
Secțiunea a 2-a. Încheierea tratatelor internaționale 42
§1. Generalități privind încheierea tratatelor internaționale 43
§2. Etapele încheierii tratatelor internaționale 43
§3. Rezervele și declarațiile la tratatele internaționale 44
Secțiunea a 3-a. Intrarea în vigoare și înregistrarea tratatelor internaționale 46
§1. Intrarea în vigoare a tratatelor internaționale 47
§2. Înregistrarea tratatelor internaționale 47
Secțiunea a 4-a. Aplicarea tratatelor internaționale 47
Secțiunea a 5-a. Interpretarea tratatelor internaționale 47
§1. Definiția interpretării tratatelor internaționale 48
§2. Regula generală de interpretare a tratatelor internaționale 48
§3. Moduri de interpretare a tratatelor internaționale 49
§4. Reguli de interpretare 49
..... 49

Secțiunea a 6-a. Efectele tratatelor internaționale 50
Secțiunea a 7-a. Modificarea tratatelor internaționale 51
Secțiunea a 8-a. Încetarea tratatelor internaționale 51
§1. Nulitatea tratatelor internaționale 52
§2. Suspendarea și cazurile de încetare propriu-zisă a tratatelor internaționale 58
Mic dicționar juridic 59
Test de autoevaluare 59

Capitolul V. Subiectele dreptului internațional public 60
Secțiunea 1. Considerații generale privind subiectele dreptului internațional public 60
§1. Definiția subiectului de drept internațional public 60
§2. Trăsăturile esențiale ale subiectelor de drept internațional public 60
§3. Clasificarea subiectelor dreptului internațional 61
Secțiunea a 2-a. Statul – subiect fundamental al dreptului internațional public 61
§1. Condițiile pentru ca o entitate să aibă personalitate juridică de tip statal 62
§2. Drepturile și obligațiile statelor în calitate de subiecte ale dreptului internațional public 63
§3. Tipurile de state 64
§4. Neutralitatea statelor 67
§5. Recunoașterea internațională a statelor 69
§6. Recunoașterea guvernelor 71
§7. Succesiunea statelor 73
Secțiunea a 3-a. Organizațiile internaționale interguvernamentale – subiecte secundare de drept internațional public 75
§1. Generalități privind organizațiile internaționale interguvernamentale 75
§2. Organizația Națiunilor Unite 79
Secțiunea a 4-a. Popoarele care luptă pentru independență 87
§1. Condițiile de recunoaștere a popoarelor care luptă pentru independență ca subiecte de drept internațional public 87
§2. Drepturi ale popoarelor care luptă pentru independență 87
Secțiunea a 5-a. Vaticanul 88
Secțiunea a 6-a. Statutul persoanei fizice în dreptul internațional public 89
Secțiunea a 7-a. Statutul juridic al umanității în dreptul internațional contemporan 90
Mic dicționar juridic 94
Test de autoevaluare 94

Capitolul VI. Principiile fundamentale ale dreptului internațional public 95
Secțiunea 1. Considerații generale referitoare la principiile fundamentale ale dreptului internațional public 95
§1. Caracteristicile principiilor fundamentale ale dreptului internațional public 95
§2. Enumerarea principiilor fundamentale ale dreptului internațional public 96
Secțiunea a 2-a. Principiul suveranității și egalității în drepturi a statelor 97

§1. Definiția suveranității de stat 97
§2. Trăsăturile suveranității de stat 98
§3. Conținutul egalității suverane a statelor 99
Secțiunea a 3-a. Principiul autodeterminării (dreptul popoarelor de a-şi hotărî singure soarta) 100
Secțiunea a 4-a. Principiul neamestecului în treburile interne ale altuia stat 101
Secțiunea a 5-a. Principiul nerecurgerii la amenințarea cu forța sau la folosirea forței în relațiile internaționale 104
§1. Condițiile pentru a califica o acțiune a unui stat drept act de agresiune 106
§2. Cazurile în care dreptul internațional public permite folosirea forței 107
Secțiunea a 6-a. Principiul soluționării paşnice a diferendelor internaționale 111
Secțiunea a 7-a. Principiul îndeplinirii cu bună-credință a obligațiilor internaționale 111
Mic dicționar juridic 113
Test de autoevaluare 113

Capitolul VII.Teritoriul de stat în dreptul internațional public 114
Secțiunea 1. Definiția, natura juridică şi componența teritoriului de stat 114
§1. Definiția teritoriului de stat 114
§2. Natura juridică a teritoriului de stat 114
§3. Componența teritoriului de stat 115
Secțiunea a 2-a. Modurile de dobândire sau modificare a teritoriului de stat 117
Secțiunea a 3-a. Regimul juridic al apelor interioare şi al apelor maritime interioare 120
Secțiunea a 4-a. Frontierele în dreptul internațional public 123
§1. Definiția şi clasificarea frontierelor de stat 123
§2. Delimitarea frontierelor de stat 124
§3. Regimului juridic al frontierelor de stat 125
Secțiunea a 5-a. Regimul juridic al spațiului aerian 132
§1. Spațiul aerian – element al teritoriului de stat 132
§2. Scurtă privire istorică asupra evoluției reglementărilor internaționale privind spațiul aerian 133
§3. Cadrul juridic şi instituțional european privind spațiul aerian 135
§4. Categorii de aeronave 138
§5. Organizația Aviației Civile Internaționale 138
§6. Regimul juridic al spațiului aerian al României 140
Mic dicționar juridic 144
Test de autoevaluare 144

Capitolul VIII. Populația în dreptul internațional public 145
Secțiunea 1. Noțiunea de populație a unui stat 145
Secțiunea 2-a. Aspecte privind cetățenia în dreptul internațional public 146
§1. Definiția cetățeniei 146
§2. Documente internaționale ce consacră dreptul la cetățenie 146
§3. Moduri de dobândire a cetățeniei 147
§4. Pierderea cetățeniei 148

§5. Cetățenia Uniunii Europene 148
§6. Bipatridia (dubla cetățenie) 149
§7. Pluricetățenie 149
§8. Apatridia 149
Secțiunea a 3-a. Protecția cetățenilor aflați pe teritoriul unui alt stat 150
§1. Definiția protecției diplomatice 150
§2. Reguli generale de exercitare a dreptul de protecție diplomatică 150
Secțiunea a 4-a. Regimul juridic al străinilor 151
§1. Noțiunea de străin 151
§2. Forme de tratament aplicate străinilor 151
Secțiunea a 5-a. Dreptul de azil 152
§1. Definiția dreptului de azil 152
§2. Tipuri de azil 152
Secțiunea a 6-a. Refugiații și lucrătorii migranți 153
§1. Refugiații 153
§2. Lucrătorii migranți 154
Secțiunea a 7-a. Modalități de încetare a prezenței unor străini pe teritoriul unui stat 157
§1. Expulzarea 157
§2. Extrădarea 159
Mic dicționar juridic 162
Test de autoevaluare 162

Capitolul IX. Dreptul mării 163
Secțiunea 1. Privire istorică asupra evoluției dreptului mării 163
Secțiunea a 2-a. Marea teritorială – spațiu maritim supus suveranității statului riveran 169
§1. Definiția mării teritoriale 169
§2. Delimitarea lățimii mării teritoriale 169
§3. Regimul juridic al mării teritoriale 171
§4. Jurisdicția în marea teritorială 173
Secțiunea a 3-a. Spații maritime asupra cărora statele au drepturi suverane 174
§1. Zona contiguă 174
§2. Zona economică exclusivă 175
§3. Platoul continental 177
§4. Delimitarea spațiilor maritime între România - Ucraina 180
Secțiunea a 4-a. Marea liberă 181
§1. Definiția mării libere 181
§2. Regimul juridic al mării libere 181
Secțiunea a 5-a. Zona internațională a teritoriilor submarine 182
§1. Definiția și delimitarea zonei internaționale a teritoriilor submarine 182
§2. Resursele zonei internaționale a teritoriilor submarine 183
§3. Principiile care guvernează zona internațională a teritoriilor submarine 187
§4. Structura instituțională pentru explorarea și exploatarea resurselor zonei internaționale a teritoriilor submarine 188
Secțiunea a 6-a. Canalele maritime internaționale 191

§1. Definiția canalelor maritime internaționale 191
§2. Canalul Panama 192
§3. Canalul Suez 193
§4. Canalul Kiel 195
Secțiunea a 7-a. Strâmtorile maritime internaționale 196
§1. Definiția strâmtorilor maritime internaționale 196
§2. Regimul juridic al strâmtorilor internaționale 196
Mic dicționar juridic 200
Test de autoevaluare 200

Capitolul X. Regimul juridic al spațiului extraatmosferic și al zonelor polare 201
Secțiunea 1. Regimul juridic al spațiului extraatmosferic 201
§1. Privire evolutivă asupra reglementarii spațiul extraatmosferic 201
§2. Delimitarea spațiului extraatmosferic 203
§3. Principiile care guvernează regimul juridic al spațiului extraatmosferic 203
§4. Jurisdicția și controlul asupra personalului și obiectelor spațiale și asupra activităților efectuate în spațiul extraatmosferic 207
§5. Regimul juridic al Lunii și al celorlalte corpuri cereşti 207
Secțiunea a 2-a. Regimul juridic al zonelor polare 209
§1. Regimul juridic al Arcticii 210
§2. Regimul juridic al Antarcticii 215
Mic dicționar juridic 221
Test de autoevaluare 221

Capitolul XI. Mijloace de soluționare a diferendelor internaționale 222
Secțiunea 1. Soluționarea pașnică a diferendelor internaționale - un deziderat al tuturor timpurilor 222
Secțiunea a 2-a. Considerații generale privind diferendele internaționale 223
§1. Definiția diferendului internațional 223
§2. Natura diferendelor internaționale 224
§3. Distincția între diferend și situație internațională 225
§4. Cadrul legal general al reglementării pașnice a diferendelor internaționale 226
Secțiunea a 3-a. Mijloacele de soluționare a diferendelor internaționale 227
§1. Mijloacele politico-diplomatice de soluționare a diferendelor internaționale 228
§2. Mijloacele jurisdicționale de soluționare a diferendelor internaționale 240
§3. Soluționarea diferendelor internaționale prin recurgerea la organizațiile internaționale 246
§4. Mijloacele de soluționare a diferendelor internaționale bazate pe constrângere fără folosirea forței armate 249
Mic dicționar juridic 252
Test de autoevaluare 252

Capitolul XII. Răspunderea în dreptul internațional public 253
Secțiunea 1. Considerații generale privind răspunderea în dreptul internațional public 253
Secțiunea a 2-a. Forme ale răspunderii în dreptul internațional public 255
§1. Răspunderea internațională a statelor 255
§2. Răspunderea organizațiilor internaționale 264
§3. Răspunderea internațională pentru prejudicii decurgând din activități care nu sunt interzise de dreptul internațional public 264
Secțiunea a 3-a. Sancțiunile în dreptul internațional public 268
§1. Considerații generale privind sancțiunile internaționale 268
§2. Definiția, scopul şi caracteristicile sancțiunilor internaționale 269
§3. Scurtă privire istorică asupra codificării şi aplicării sancțiunilor internaționale 270
§4. Aplicarea sancțiunilor internaționale de către România 274
§5. Eficiența sancțiunilor 274
Secțiunea a 4-a. Răspunderea penală a persoanelor fizice în dreptul internațional public 276
§1. Dreptul internațional penal 277
§2. Principiile dreptului internațional penal 277
§3. Definiția infracțiunii internaționale 278
§4. Clasificarea infracțiunilor internaționale 278
§5. Justiția penală internațională 280
§6. Curtea Penală Internațională 281
Mic dicționar juridic 284
Test de autoevaluare 284
Anexa I. Carta Organizației Națiunilor Unite 285
Anexa II. Pactul Societății Națiunilor 302
Anexa III. Pactul Briand-Kellogg 308
Anexa IV. Textul Arbitrajului de la Viena din 30 august 1940 309
Anexa V. Declarația pe care a formulat-o România odată cu semnarea Convenției Națiunilor Unite Asupra Dreptului Mării la 10 Decembrie 1982 310
Bibliografie 311